

FERIETID!

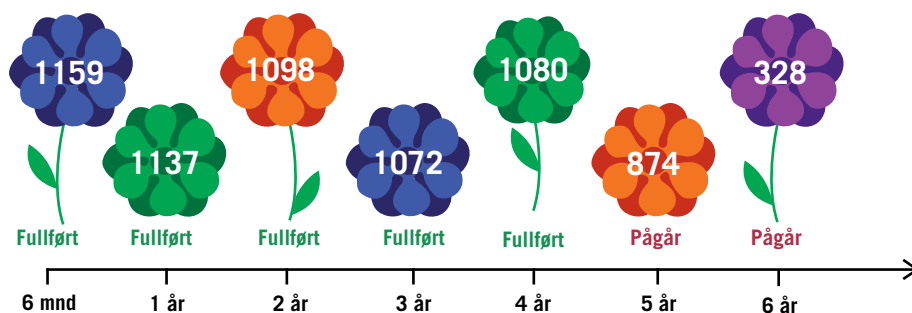
I det vi er inne i de etterlengtede sommermånedene med lyse og late dager, kan vi konstatere at dette har vært nok en spennende tid for alle som er involvert i prosjektet *Barns sosiale utvikling*.

Mange av barna har allerede avsluttet sitt første skoleår og skal nå ta fatt på sommerferiedager der bading og is står øverst på timeplanen. Andre er i ferd med å avslutte sitt siste år i barnehagen, og vil i løpet av sommerukene gjøre seg klare til skolestart i august. De aller yngste barna som er med i prosjektet, har snart bare ett år igjen før også de skal begynne i første klasse. Overgangen fra barnehage til skole er begivenhetsrik og viktig for både små og store, og det er veldig spennende for oss å få lov til å følge med på dette.

Vi som jobber i prosjektet har også hatt et hendelsesrikt år – med nye medarbeidere, nye intervjuer og med ny datainnsamling på skolene. Nå er intervjuene med foreldrene til det første kullet av førsteklassinger ferdige, og av figuren kan dere se hvor mange foreldreintervjuer som til nå har blitt gjennomført i prosjektet. Det er utrolig imponerende tall og vi må nok en gang få takke dere for den gode innsatsen!

Mye tyder også på at skolene og lærerne har hatt glede av å være med i *Barns Sosiale Utvikling*. Samarbeidet har gått over all forventning, og vi har nå mottatt over 300

Foreldreintervjuer per 1. juni 2013

skjemaer fra lærerne i første klasse. Som en takk for innsatsen og en mulighet for faglig påfyll i en travel hverdag, arrangerte vi en fagdag for alle lærerne i januar. Her fortalte Terje Ogden, som er forskningsdirektør ved Atferdssenteret og prosjektleder for *Barns Sosiale Utvikling*, bl.a. om barns sosiale kompetanse i skolen og om lærernes viktige rolle i klasserommet. Og tilbakemeldingen fra deltakerne var god - dette var både relevant og nyttig.

Nå håper vi at alle får anledning til å slappe ordentlig av og kose seg i ferien, før vi etter hvert tar fatt på en ny høst. Og vi ser

frem til å starte opp igjen. Da skal vi følge videre med på hvordan det går når de eldste barna i prosjektet begynner i andre klasse. Samtidig er det som nevnt et helt nytt kull med spente førsteklassinger som skal starte sin skoletid, og så er det selvfølgelig de yngste barna, som fra høsten av er eldst i barnehagen. Vi har med andre ord spennende tider i møte. Enn så lenge ønsker vi dere alle en riktig god sommer!

For å lese mer om prosjektet kan dere besøke vår hjemmeside www.barnssosialeutvikling.no.

FRA OBSERVASJONER TIL FORSKNINGSDATA

Husker dere at da barna var 1, 2 og 3 år gamle, filmet vi barna og en av foreldrene mens dere gjorde noen oppgaver sammen? Oppgavene besto av frilek, rydding, og en strukturert lekeoppgave. Ettåringene måtte dessuten vente et par minutter i en høy stol mens dere fylte ut et skjema. To- og treåringene ble presentert for en leke som hadde høy lyd, og måtte deretter vente en kort stund. Akkurat disse oppgavene har i tidligere forskning vist seg å gi viktig informasjon om barns sosiale utvikling. Eksempler på dette kan være i hvilken grad det er barnet eller forelderen som tar initiativ til lek eller annen aktivitet, hvor engasjerte de er i samhandlingen, og hvordan forelder og barn bruker språket.

Vi vet at det kan føles både kunstig og rart å skulle leke sammen med barnet sitt på denne måten - og attpåtil bli filmet. Tilbakemeldingene fra dere tydet imidlertid på at dere stort sett syntes at dette var greit. Vi er uansett veldig fornøyde med deltakelsen, og vil med dette takke hver og en av dere for innsatsen. I figuren ser dere en oversikt over hvor mange foreldre som faktisk deltok i observasjonene ved de ulike alderstrinnene.

Forskningsdata blir til

På Atferdssenteret gjøres observasjonene om til analyserbare data av koderne som er trent i å skåre slik samhandling i kategorier. Dette er et nitidig arbeid som krever stor grad av nøyaktighet. Per nå har vi kodet ferdig ettårsobservasjonene, mens toåringene slutføres i sommer. Kodingen av treårsobservasjonene vil starte om kort tid. Disse dataene er verdifulle for studien både i seg selv og som et tillegg til informasjonen fra intervjuene og spørreskjemaene. I første omgang brukes de ferdige observasjonsdataene til å studere det som skjer i samhandlingen mellom barna og dere.

Foreløpige resultater fra ettårs-observasjonene

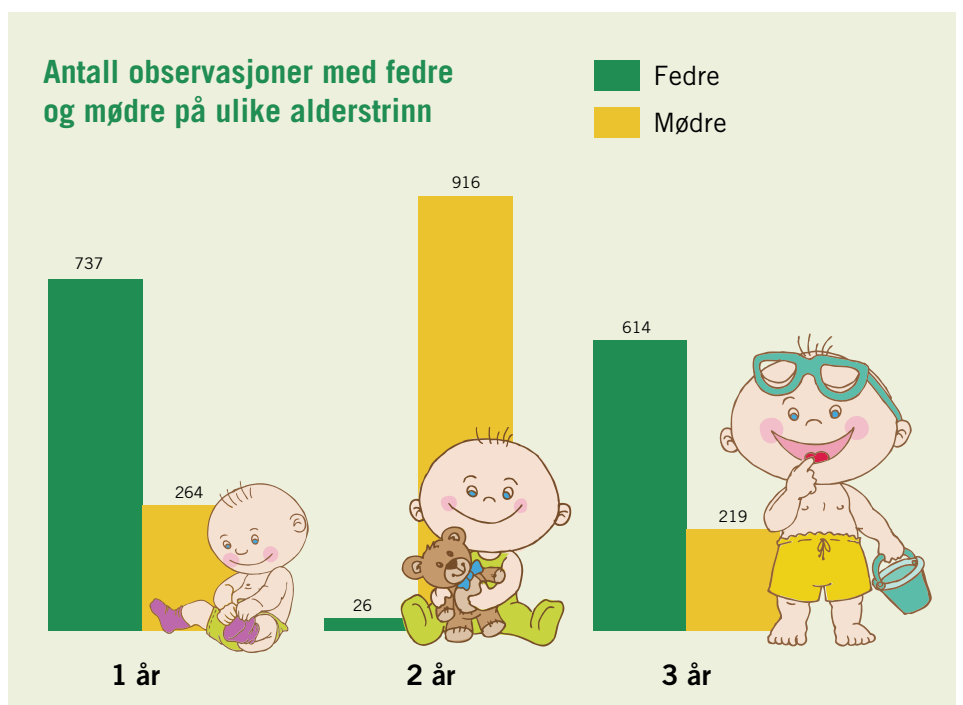
Det er i internasjonal forskning ikke funnet store forskjeller mellom jenters og gutters måter å oppføre seg på i så ung alder. Resultatene fra *Barns sosiale*

utvikling viser imidlertid at jentene var mer positivt engasjerte i samhandlingen med fedrene sine, enn det guttene var. Vi vet ikke hva dette skyldes, men andre studier har funnet at jenter fra toårsalderen samarbeider bedre med foreldrene enn gutter. Kanskje tyder våre resultater på at dette starter allerede ved ett år. I tillegg fant vi at guttene var mer fysisk aktive enn jentene, noe som kanskje ikke er så overraskende.

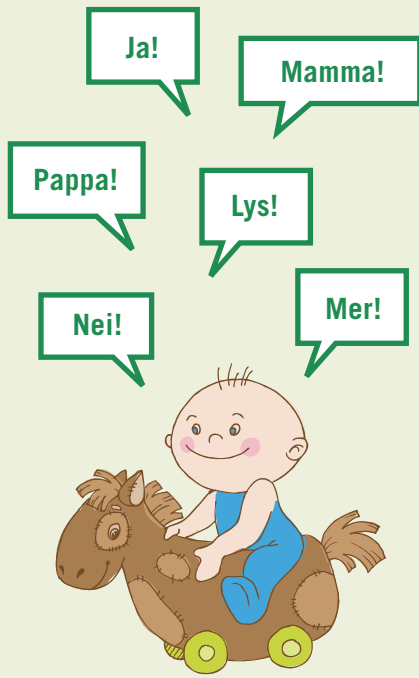
Resultater fra andre land viser at mødre og fedre stort sett er ganske like i sin måte å være på sammen med barna, men at det er noen få forskjeller. Dette har vi også sett i våre observasjoner. Vi fant at fedrene deltok mer i lekeaktiviteter med barna sine, enn det mødrene gjorde. Fedre med gutter viste dessuten mer engasjement i samhandlingen enn fedre med jenter. Dette er i tråd med internasjonal forskning, der det blant annet diskuteres om fedre kanskje identifiserer seg mer med barnet sitt når det er en gutt, og derfor også engasjerer seg mer.

Omtrent en fjerdedel av barna sa ord som koderne kunne forstå allerede da de var ett år gamle. Her var det ingen forskjell mellom jenter og gutter. Rundt halvparten av barna klarte i noen grad å putte klosser i puttekassen og å stable ringer på pinnen, mens noen få fikk det helt til. Dette var oppgaver som var ment å være litt for vanskelige for barna ved dette alderstrinnet. Barnas reaksjoner mens de satt i den høye stolen varierte. En tredjedel av barna var relativt rolige og underholdt seg selv mens forelderen var opptatt. To tredjedeler sutret litt og var mer urolige mens de satt der, mens en fjerdedel gråt og ga tydelig uttrykk for misnøye. Av de barna som ble urolige, klarte én av ti i stor grad å roe seg selv.

Vi har presentert noen av disse foreløpige funnene på konferanser både i Norge, USA og Canada. Neste skritt er å se nærmere på hvilken sammenheng observasjonene har med barnas videre sosiale utvikling. Det er svært få som har så store mengder data fra observasjoner av barn på ett år sammen med fedrene sine, og derfor vil resultatene være av stor interesse for mange.

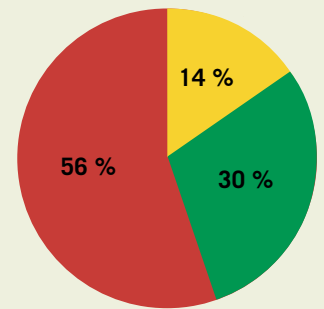
Språk hos ettåring

Klarer barna å putte klosser i puttekassen?

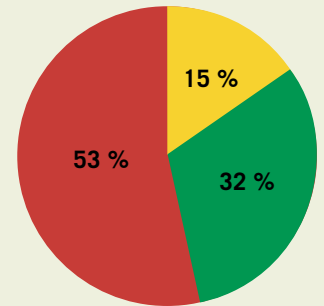
- I liten grad
- I noen grad
- I stor grad

Klarer barna å stable ringer på pinnen?

- I liten grad
- I noen grad
- I stor grad

FORELDRE OG BARN

Mye av det vi i dag vet om barns utvikling er basert på forskning som bare omfatter mor og barn. I tidligere utgaver av Nyhetsbrevet har vi lagt vekt på at vi i *Barns sosiale utvikling* er like opptatt av å se på fedrenes rolle for barns utvikling som på mødrenes rolle.

Martina Gere

En som også har vært interessert i dette er Martina Gere, som nylig begynte som forsker i *Barns sosiale utvikling*. I doktorgraden sin har Martina blant annet sett nærmere på mødres og fedres foreldreatferd.

Hennes studie omfattet familier der barnet var henvist til barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) på grunn av emosjonelle vansker (i alt 190 familier). Dette var altså en såkalt klinisk studie. I en slik studie undersøker man en gruppe som har et definert hjelpebehov, noe som står i motsetning til en befolkningsstudie som *Barns sosiale utvikling*, der man er opptatt av å følge alle barn og familier. Barna som var med i studien til Martina var mellom 7 og 12 år, og dermed langt eldre enn "våre" barn.

Innenfor den kliniske forskningstradisjonen har det å overbeskytte barn gjerne blitt assosiert med angstproblemer hos barna. Martina var spesielt interessert i å studere i hvilken grad mor og far opplevde at de overbeskyttet barnet sitt, f.eks. gjennom å være litt rask med å hjelpe barnet i nye

situasjoner eller gjennom å ikke la barnet gjøre ting som andre barn på samme alder får lov til. Resultatene viste at mødrene overbeskyttet barna noe mer enn fedrene. Martina fant imidlertid at omfanget av mødrenes og fedrenes overbeskyttende atferd ikke hadde noe særlig sammenheng med hvor engstelige barna deres faktisk var.

Nye teorier foreslår at det er viktig å se på hva fedre gjør i interaksjonen med barna, og ikke bare vurdere mødre. Mens mødre tradisjonelt sett har hatt en rolle som omsorgsgivere og dermed kanskje fungert som den (over)beskyttende part, har fedrene gjerne i større grad utfordret barna med nye og ukjente situasjoner og på den måten optrådt som sosiale forbilder. Enkelte forskningsfunn tyder på at slik «fedreatferd» kan være viktig for at barnet skal lære å mestre nye situasjoner på egen hånd og at det, blant noen barn, kan motvirke angstproblemer. Sammenlignet med tidligere kan det for øvrig være mange av dagens mødre som også viser denne type foreldreatferd som vi her har referert til som «fedreatferd».

I *Barns sosiale utvikling* skal Martina blant annet forske mer på hvilken betydning mødres og fedres foreldreatferd har for barns atferd og sosiale kompetanse.

KJÆRE DELTAKERE I BARNES SOSIALE UTVIKLING

Her kommer en liten reisehilsen fra Cambridge, Massachusetts, USA.

Det siste halvåret har jeg vært så heldig å få besøke Harvard Graduate School of Education, det utdanningsvitenskapelige fakultet ved Harvard University. Formålet med reisen har vært å få mulighet til å presentere og diskutere noe av arbeidet jeg er med på i *Barns sosiale utvikling* med noen av de beste internasjonale forskerne på feltet.

Oppholdet har virkelig svart til forventningene, og både familien min og jeg vil nok reise hjem igjen med nye og minnerike lærdommer, opplevelser og venner. Jeg er spesielt takknemlig for kontakten med fagmiljøet ved Harvard. I tillegg har anledningen til å se og lære av velrennomerte professorer og unge

fremadstormende forskere gitt en følelse av ydmykhet, men også stolthet over at jeg får fronte og presentere *Barns sosiale utvikling* i slike omgivelser. Det er dessuten veldig inspirerende å se det dype engasjementet, visjonene og handlingskraften som ligger til grunn for forskningen også her – forskningen er til for å bistå barns utvikling på best mulig måte, ikke for personlig karriere.

Etter en siste innsats nå fremover med noen sommerprosjekter, gleder jeg meg veldig til å reise tilbake til Atferdssenteret og kollegaene i *Barns sosiale utvikling*. Med meg tilbake har jeg med ny lærdom om hvilken rolle utdanning og opplæring har å si for både barns sosiale utvikling og deres læring, og hvor tett de to tingene henger sammen. Takket være dere som deltar i studien, vil vi fremover blant annet kunne prøve å besvare spørsmål om hvilken rolle

organisering og tilrettelegging av opplæring fra barnehagealderen og videre inn i skolehverdagen har for barnas tilpasning i skolen, og hvordan dette skjer i samspill med de forutsetninger som ulike barn og familier har til enhver tid.

Til slutt vil jeg benytte anledningen til å ønske alle en riktig god sommer!

Beste hilsener fra
Irac Maria Zambrana
Forsker, *Barns sosiale utvikling*

HVA SKJER HØSTEN 2013?

- ▶ Görel Eriksson Bringedal er tilbake fra fødselspermisjon og fortsetter som forskningskonsulent og kontaktperson for prosjektet
- ▶ Intervju med foreldrene til femåringene blir ferdige
- ▶ Intervju med foreldrene til førsteklassingene fortsetter
- ▶ Intervju med foreldrene til andreklassingene starter i oktober
- ▶ Spørreskjema til førsteklassingenes kontaktlærere i november
- ▶ Koding av observert samspill ved 3 år
- ▶ Planlegging av videre datainnsamling i 2014
- ▶ Trekning av ny vinner av 10 000 kroner i november

